

INTERNATIONAL POLITICS : THEORY AND PRACTICE - II

Note : Attempt *one* question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each.

Section E is compulsory consisting of 20 short answer type questions carrying 2 marks each.

(SECTION-A)

- I. What do you understand by International Politics? Discuss its scope. (15)
- II. Critically examine the Idealist Approach to the study of International Politics. (15)

(SECTION-B)

- III. What do you understand by the National Power? Examine its various elements. (15)
- IV. What do you understand by Balance of Power? What are its main features? (15)

(SECTION-C)

- V. What do you understand by Cold War? Discuss the main causes of Cold War. (15)
- VI. What do you mean by Uni-Polar world Order? Discuss its main features. (15)

(SECTION-D)

- VII. Discuss the factors responsible for the success of European Union. What are its challenges? Explain. (15)
- VIII. What are main purposes and principles of the United Nations? (15)

(SECTION-E)

- IX. Give brief answer to the following questions : (2×20=40)
 - (a) Describe the main features of Science.
 - (b) What is the role of economic factors in the International Politics?
 - (c) What is the importance of the study of International Politics?
 - (d) What do you mean by Realist Approach?
 - (e) Write the names of main supporters of Realism.
 - (f) Realism is opposed to the Peace. Explain it.
 - (g) Write down four main limitations on National Power.
 - (h) Explain the main methods of Balance of Power.
 - (i) Explain the meaning of Collective Security.
 - (j) How Collective Security is a means of eliminating Aggression?
 - (k) Explain the meaning of Dis-armament.
 - (l) What was Marshall Plan?
 - (m) What do you mean by Detente?
 - (n) Write down the main means of Cold War.
 - (o) What do you mean by Bi-Polar system?
 - (p) What do you mean by Multi-Polarity?
 - (q) What do you mean by Globalisation?
 - (r) Write down four objectives of SAARC.
 - (s) What is the importance of SAARC?
 - (t) Write down any four weaknesses of United Nations.

(PUNJABI VERSION)

ਨੋਟ : ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 20 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

(ਭਾਗ-A)

- I. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (15)
- II. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (15)

(ਭਾਗ-B)

- III. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਕਰੋ। (15)
- IV. ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? (15)

(ਭਾਗ-C)

- V. ਸ਼ੀਤ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (15)
- VI. ਇੱਕ ਧਰੁਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (15)

(ਭਾਗ-D)

- VII. ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। (15)
- VIII. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (15)

(ਭਾਗ-E)

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
 - (a) ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
 - (b) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ?
 - (c) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
 - (d) ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
 - (e) ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਮਰੱਥਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (f) 'ਯਥਾਰਥਵਾਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

- (g) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਲਿਖੋ।
- (h) ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਦੱਸੋ।
- (i) ਸਮੂਹਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- (j) ਸਮੂਹਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?
- (k) ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- (l) ਮਾਰਸ਼ਲ ਯੋਜਨਾ ਕੀ ਸੀ?
- (m) ਦੀਤਾਂਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (n) ਸੀਤ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਲਿਖੋ।
- (o) ਦੋ ਧਰੁਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (p) ਬਹੁ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- (q) ਭੂ-ਮੰਡਲੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (r) ਸਾਰਕ ਦੇ ਚਾਰ ਉੱਦੇਸ਼ ਲਿਖੋ।
- (s) ਸਾਰਕ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?
- (t) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਲਿਖੋ।

(2×20=40)